

§ 197

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuustoryhmän Terve Helsinki ryhmäaloitteesta

HEL 2017-005367 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon Terve Helsinki -valtuustoryhmän aloitteesta:

"1. Asunnottomien terapeuttinen interventio, jotta toimeentuisivat asumaan asuntoihin

Helsingissä arvioidaan olevan vajaat 4 000 asunnotonta. Asunnottomat käyttävät kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja kuten muutkin kuntalaiset: vailla vakinaista asuntoa oleva helsinkiläinen saa muun muassa terveysasemapalvelut ja psykiatrian poliklinikan palvelut siitä toimipisteestä, jonne hän itse hakeutuu. Tästä samasta paikasta hänet myös ohjataan kaikkiin tarvittaviin lisätutkimuksiin tai jatkohoitoihin.

Asunnottomien auttamiseksi tarvitaan usein laaja-alaista ja monipuolista psykososiaalista tukea. Asunnottomia tuetaan liikkuvalla ja etsivällä sosiaali- ja lähityöllä, sijoitus- ja arviointityöllä sekä palvelukeskuspalveluilla. Asumisen tuen työntekijät ovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia. He ohjaavat ja tarvittaessa myös saattavat asunnottomia heidän tarvitsemiinsa sosiaali- ja terveysalan palveluihin, muun muassa terveysasemien mielenterveys- ja päihdetyön sairaanhoitajien vastanoitoille ja psykiatrian poliklinikoille. Psykiatria- ja päihdekeskuksista tehdään erilaisia psykososiaalisia ja psykiatrisia interventioita myös potilaan luo jalkautuen. Terapeuttisten menetelmien käyttö arvioidaan aina yksilöllisesti potilaan tarpeen ja toimintakyvyn mukaan.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan aloitteessa ehdotettu asia voidaan toteuttaa yksilöllisen tarpeen mukaan nykyisissä palveluissa.

2. Syylien kryo-hoidot terveysasemilla

Syyliä on viruksen aiheuttama, eikä siihen ole varsinaista lääkehoitoa. Syylien hoitoon voi kokeilla eri hoitovaihtoehtoja, joiden hoitotulokset ovat vaihtelevia. Joskus kannattaa jäädä odottamaan syylien parantumisesta itsestään, mikäli niiden aiheuttama kipu, lukumäärä, sijainti tai esteettinen haitta ei edellytä hoitoa. Terveysasemilla neuvotaan syylien hoidossa asiakkaille itsehoito-ohjeet. Millään hoitomuodolla ei syyliä voi varmuudella poistaa. Poistoyritys voi johtaa syylien leviämiseen. Lääketieteellisen näytön puute, nykyisten hoitomuotojen tehottomuus ja

edellä kuvatut mahdolliset haitat ovat syynä siihen, että toimenpiteistä on terveysasemilla luovuttu.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveystoimialalla syylän hoito-ohjelmassa noudatetaan näyttöön perustuvia käytäntöjä ja lääketieteellisiä perusteluja.

3. Magnesium-pitoisuuden lisääminen vesijohtovedessä

Magnesium on ihmiselle välttämätön hivenaine. Suomalaiset saavat magnesiumia eniten viljavalmisteista, kasvikunnan tuotteista (vihannekset, juurekset, hedelmät ja marjat) sekä maitovalmisteista ja muista juomista (kahvi ja mineraalivesi). Koska magnesiumia on lähes kaikissa elintarvikkeissa, terveellä ihmisellä ravinnosta johtuvaa magnesiumin puutostilaa ei tunneta eikä magnesiumin puute ole näin ollen väestöta-soinen terveysongelma. Tämän vuoksi magnesiumin lisäämiselle juomaveden ei ole perusteita.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan aloitteessa ehdotetulle asialle ei ole perusteluja lääketieteellisestä näkökulmasta. Muilta osin viitataan kaupunkiympäristölautakunnalta pyydettyyn lausuntoon.

4. Helsingin kaupungin psykiatriapalvelujen johdon palauttaminen lääkäreille

Helsingissä on psykiatria- ja päihdepalvelujen palvelut, joihin sisältyy neljä alueellista psykiatria- ja päihdekeskusta, psykiatria- ja päihdepalvelujen erityispalvelut sekä psykiatrinen sairaalahoido ja asumisen tuki. Näitä psykiatria- ja päihdepalveluja toteutetaan moniammatillisesti.

Psykiatrinen avohoito ja polikliininen päihdehuolto tarjotaan Helsingissä neljässä alueellisessa psykiatria- ja päihdekeskuksessa. Keskukset tarjoavat integroidusti sekä sosiaali- että terveydenhuoltolain mukaisia monipuolisia hoito- ja tukipalveluja. Keskuksissa työskentelee yhteensä noin 520 työntekijää, joista vajaat 60 on eriasteisissa esimiestehtävissä (kaikki ammattiryhmät) ja 250 eriasteisissa hoitotyön tehtävissä. Lisäksi keskuksissa työskentelee 65 lääkärinä ja noin 150 erityistyöntekijää (psykologi, sosiaaliohjaaja, sosiaalityöntekijä, sosiaaliterapeutti, toimintaterapeutti).

Keskuksen toiminnasta vastaavat yhdessä ylilääkäri, ylihoitaja ja psykososiaalisen työn päällikkö, joista yksi (1) toimii samalla myös koko keskuksen päällikkönä. Ylilääkäri, ylihoitaja ja psykososiaalisen työn päällikkö toimivat myös ammattiryhmiensä hallinnollisina ja ammatillisina esimiehinä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiston organisaatiomuutoksen yhteydessä vuonna 2013 tehtiin päätös nykyisestä johtamisen rakenteista ja kelpoisuuksista. Psykiatrisesta erikoissairaanhoidosta vastaa yksikön ylilääkäri.

5. Lapsiperheiden kotiaavun hankkiminen ostopalveluna

Lapsiperheiden kotipalvelu on sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaista tilapäistä perheen arjen tukemiseen tarkoitettua varhaista tukea, jota voi saada mm. alentuneen toimintakykyyn, perhetilanteen, synnytyksen, vamman tai muun syyn perusteella. Lapsiperheiden kotipalvelu perustuu yhdessä asiakkaan kanssa tehtyyn kotipalvelun tarpeen arvioimiseen ja palvelusuunnitelmaan, jossa määritellään palvelun laatu, sisältö ja käyntimäärät. Lapsiperheiden kotipalvelua tarjotaan sekä kaupungin omana toimintana että palvelusetelitoimintana, jolloin perhe voi itse valita kotipalvelun tuottajan hyväksytyistä palvelusetelituottajista.

Vuonna 2016 kaupungin omassa toiminnassa asiakkaana oli 1379 perhettä. Heistä 30 % oli lastensuojelu-asiakkaina, joille lapsiperheiden kotipalvelu oli avohuollon tukitoimi. Suurin osa lapsiperheiden kotipalvelusta kohdentuu muille kuin lastensuojelun asiakkaille. Palvelusetelillä lapsiperheiden kotipalvelua osti 248 perhettä. Palveluseteli myönnetään palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

Palveluseteliyrittäjinä toimii 13 yritystä. Yksityisten sosiaalipalvelun tuottajien toiminta täydentää kaupungin omaa toimintaa. Yksityiset sosiaalipalvelun tuottajat tekevät hyvää yhteistyötä kaupungin omien toimijoiden kanssa ja ovat hyvin tietoisia lastensuojelun ilmoitusvelvollisuudesta. Periaatteena on, että perhe saa saman avun ja palvelun palvelusetelillä kuin omasta toiminnasta.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi on vahvistanut lapsiperheiden tukea kehittämällä perhekeskuksia, joista ensimmäinen avattiin kesäkuussa Itäkeskukseen. Perhekeskus kokoaa samaan palvelupisteeseen lasten ja perheiden palveluja. Näin turvataan perheille kokonaisvaltainen ja tarpeen mukainen tuki.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että jo nykyisellään lapsiperheiden kotipalvelua tarjotaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella sekä omana toimintana että palvelusetelitoimintana yksityiseltä palveluntuottajalta.

6. Työttömien kunnan hätäaputoiden järjestäminen

Pitkäaikaistyöttömien, syrjäytymisvaarassa olevien nuorten, osatyökykyisten, vammaisten ja maahanmuuttajien mahdollisuudet työllistyä suoraan avoimille työmarkkinoille ovat usein hyvin rajalliset ilman työ-

15.08.2017

elämävalmiuksia parantavia toimenpiteitä. Helsingin sosiaali- ja terveystoimi järjestää vaikeasti työllistyvien helsinkiläisten työ- ja toimintakykyä ja elämänhallintaa kohentavina palveluina kuntouttavaa työtöimintää, vammaisten henkilöiden työtöimintää ja kuntoutusohjausta sekä vastaa kuntouttavasta vankityöstä. Kuntouttava työtöiminta ja vammaisten henkilöiden työtöiminta ovat kunnan vastuulle kuuluvia lakisääteisiä palveluja.

Kuntouttava työtöiminta tulee järjestää asiakkaan työ- ja toimintakyvyn mukaisesti siten, että se vastaa henkilön yksilölliseen tuen tarpeeseen. Kuntouttavaan työtöimintaan sovelletaan työttömyysetuutta koskevia säännöksiä, eikä sillä saa korvata virka- tai työsuhteessa tehtävää työtöitä. Kuntouttavaa työtöimintää järjestetään Helsingissä muun muassa kiinteistöhoidon, ympäristöhoidon ja kotihoidon avustavissa tehtävissä. Kuntouttava työtöiminta on yleensä osallistujalleen mielekästä ja edistää aloitteessa mainittuja hyvinvointi- ja terveyshyötyjä, vaikka työtöiminnasta maksettava lakisääteinen kulukorvaus on nimellinen.

Työtön voi kuntouttavan työtöiminnan jälkeen hakeutua työkokeiluun, koulutukseen tai palkkatuettuun työhön. Vuonna 2016 lähes kolmannes kaikista palkkatukijaksoista oli hoitoalan avustavia tehtäviä joko sosiaali- ja terveysvirastossa tai varhaiskasvatusvirastossa.

Vuonna 2017 sosiaali- ja terveystoimella ei ole käytettävissään erillistä työllisyydenhoidon määrärahaa, vaan toimialan vastuulle on aiempaa selkeämmin määritelty kuntouttava työtöiminnan ja sosiaalihuoltolain mukaisen sosiaalisen kuntoutuksen järjestäminen osana toimialan sosiaali- ja terveyspalveluja.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että aloitteen ehdotusta toteutetaan jo palkkatukityöllistämisen muodossa sosiaali- ja terveystoimessa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Aloitteessa otetaan esille hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä asioita, joiden edistäminen on osaltaan myös sosiaali- ja terveystoimialan tehtävä. Asianmukaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen perustana ovat lainsäädäntö, väestön tarpeet sekä näyttöön perustavat toimintamallit."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tarja Saarinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 48248
tarja.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin
+358 9 310 5015
Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
F11880001200052430
Alv.nro
FI02012566

15.08.2017

Asia/9

1 Terve Helsinki -ryhmän ryhmäaloite Kvsto 3.5.2017 asia 36

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Terve Helsinki -valtuustoryhmän ryhmäaloitteessa ehdotetaan kaupunginvaltuustoa selvittämään aloitteessa mainittujen asioiden muuttamista. Aloite sisältää kaikkiaan kuusi eri kohtaa, jotka liittyvät asunottomien terapiaan, syylien kryo-hoitoon terveysasemilla, magnesium-pitoisuuden lisäämiseen vesijohtovedessä, psykiatriapalvelujen johtamiseen, lapsiperheiden kotiavun hankkimiseen ostopalveluna sekä työttömien hätäaputöiden järjestämiseen. Aloite on esityslistan tämän asian liitteenä.

Kaupunginhallitus pyytää valtuustoaloitteesta sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa 30.8.2017 mennessä.

Lisäksi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymää ja kaupunkiympäristölautakuntaa on pyydetty antamaan lausunto aloitteessa ehdotuksena numero 3 olevasta vesijohtoveden magnesium-pitoisuuden lisäämisestä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tarja Saarinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 48248
tarja.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Terve Helsinki -ryhmän ryhmäaloite Kvsto 3.5.2017 asia 36

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano